

Mládež v
pohybe

Iniciatíva Európskej únie

Práva študenta študujúceho v zahraničí

Sprievodca právami študentov, ktorí sa zúčastňujú na mobilite v Európskej únii

Europe Direct je služba, ktorá vám pomôže nájsť odpovede na vaše otázky o Európskej únii.

Bezplatné telefónne číslo (*): 00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Niektorí operátori mobilných sietí nepovoľujú prístup k číslam 00800 alebo tieto hovory fakturujú.

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.

Sú dostupné cez server Európa (<http://europa.eu>).

Katalogizačné údaje nájdete na konci tejto publikácie.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2011.

ISBN 978-92-79-17775-0

doi:10.2766/84

© Európska únia, 2011

Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Image on the cover © Európska únia, 2011 / Photographer: Carl Cordonnier

Graphic design by Stefano Mattei

Printed in Belgium

Vytlačené na papieri bielenom bez použitia elementárneho chlóru (ECF)

Sprievodca právami študentov, ktorí sa zúčastňujú na mobilitě v Európskej únii

OBSAH

1. Úvod	5	4. Uznávanie kvalifikácií	19
1.1. Kontext a ciele	5	4.1. Zavedenie akademického uznávania	19
Politika Európskej únie na podporu vzdelávacej mobility	5	4.2. Právomoc členských štátov a Európskej únie	19
Práva študentov študovať v zahraničí v rámci EÚ	5	4.3. Soft law („mäkké právo“) EÚ	20
1.2. Rozsah pôsobnosti	6	4.4. Právne opatrenia EÚ	20
2. Prístup k vzdelaniu	9	5. Záver	23
2.1. Právo na voľný pohyb	9	PRÍLOHA I: PRÁVA ŠTUDENTOV V RÁMCI PROGRAMU ERASMUS	24
2.2. Prekážky voľného pohybu – priama a nepriama diskriminácia	9	PRÍLOHA II: RODINNÍ PRÍSLUŠNÍCI A ŠTUDENTI Z NEČLENSKÝCH ŠTÁTOV EÚ	24
2.3. Práva študentov na pobyt	10	PRÍLOHA III: VÝŇATKY ZO ZMLUVY O FUNGOVANÍ EURÓPSKEJ ÚNIE	26
Študenti EÚ	10	PRÍLOHA IV: ZOZNAM NAJRELEVANTNEJŠEJ JUDIKATÚRY V OBLASTI MOBILITY VO VZDELÁVANÍ A ODBORNEJ PRÍPRAVE	27
Študenti z nečlenských štátov EÚ	11	Endnotes	28
2.4. Študijné poplatky	11		
2.5. Jazykové požiadavky	11		
2.6. Diaľkové vzdelávanie	12		
3. Práva študentov v hostiteľskom členskom štáte	15		
3.1. Oprávnenosť na výhody	15		
3.2. Odlíšený prístup k sociálnym grantom a pôžičkám	15		
Finančná pomoc domovského členského štátu	15		
Finančná pomoc hostiteľského členského štátu	16		
3.3. Znížené náklady na verejnú dopravu	16		
3.4. Ubytovanie pre študentov	16		
3.5. Daňové výhody v členskom štáte pôvodu	16		
Práva študentov z nečlenských štátov EÚ („štátnych príslušníkov tretích krajín“)	17		

1. ÚVOD

1.1. Kontext a ciele

Politika Európskej únie na podporu vzdelávacej mobility

Vycestovanie do inej krajiny EÚ na účely štúdia (ďalej len „vzdelávacia mobilita“) je jedným z najbežnejších spôsobov, akým môžu mladí ľudia zlepšiť svoj osobný rozvoj, ako aj možnosti budúcej zamestnanosti. Vzdelávacia mobilita je takisto prínosom pre EÚ ako celok: posilňuje pocit európskej identity; umožňuje ľahší prenos poznatkov a prispieva k vnútornému trhu, keďže Európania, ktorí sa v mladosti zapojili do mobility ako študenti, sa neskôr s väčšou pravdepodobnosťou zapoja do mobility aj ako pracovníci.

Komisia vzdelávaciu mobilitu podporuje už niekoľko desaťročí. Program Erasmus, ktorý sa začal v 80. rokoch a v súčasnosti patrí pod program EÚ pre celoživotné vzdelávanie, podporuje výmeny študentov a akademických pracovníkov a prenos poznatkov medzi inštitúciami viac ako dvadsať rokov a spätná väzba zo strany študentov potvrdzuje pozitívny vplyv vzdelávacej mobility. Komisia je takisto aktívnym partnerom v rámci bolonského procesu, teda dohody medzi 47 krajinami o vytvorení európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania.

Stratégia Komisie pod názvom Európa 2020, ktorá predstavuje aktivity EÚ v nadväzujúcom desaťročí, takisto kladie vzdelávaciu mobilitu na popredné miesto ako prostriedok na zlepšenie zručností jednotlivcov a Únie ako celku. Tento dokument je súčasťou jednej z hlavných iniciatív stratégie Európa 2020 – Mládež v pohybe. Cieľom iniciatívy Mládež v pohybe je posilniť činnosti a medzinárodnú prítťažnosť európskych inštitúcií vysokoškolského vzdelávania a zvýšiť celkovú kvalitu vzdelávania a odbornej prípravy v EÚ na všetkých úrovniach tým, že

mladí ľudia v Európe dostanú šancu pôsobiť v rámci svojho vzdelávania v inom členskom štáte.

Vzhľadom na primárnu zodpovednosť členských štátov za vzdelávanie a odbornú prípravu EÚ nemá právomoc stanovovať záväzné právne predpisy v oblasti vzdelávania. Pravidlá sú vo všeobecnosti založené na ustanoveniach zmluvy vyložených rozhodnutiami súdneho dvora. Práva študentov sa tak postupne rozvíjali a rozširovali. Keďže tento proces stále prebieha a mnohé rozhodnutia boli prijaté relatívne nedávno, práva študentov, ktorí sa zúčastňujú na mobilite, nie sú vždy jasné. Komisii je adresovaných mnoho sťažností a otázok občanov, ktorí nie sú si istí svojimi právami alebo sa stretávajú s ťažkosťami, pokiaľ ide o uznávanie ich akademickú kvalifikáciu.

Cieľom dokumentu je podať výklad Komisie, pokiaľ ide o právne predpisy v tejto oblasti, a zhrnúť ich vo forme príručky pre členské štáty, univerzity a iné zainteresované strany a informovať mladých ľudí o ich právach, aby boli lepšie pripravení na obdobie štúdia v zahraničí.

Vo svojom viacročnom pracovnom programe na rok 2010¹ Komisia takisto oznámila svoj zámer vydať oznámenie o občianstve, v ktorom by určila širšiu škálu prekážok, ktoré môžu občanom brániť v plnej miere uplatňovať ich práva ako európskych občanov, a v ktorom by sa prezentovali možnosti navrhované Komisiou.

Práva študentov študovať v zahraničí v rámci EÚ

Samotná zmluva² zaručuje všetkým európskym občanom právo pohybu medzi členskými štátmi, ktoré podlieha určitým obmedzeniam stanoveným v zmluve a právnych predpisoch. Európske spoločenstvo³ pôvodne nemalo žiadne osobitné právomoci v oblasti vzdelávania, s výnimkou odborného vzdelávania, takže práva v tejto oblasti existovali iba vtedy, keď prispievali k hospodárskym cieľom Európskeho spoločenstva. Na tomto základe boli migrujúcim pracovníkom v EÚ a ich rodinným príslušníkom udelené rovnaké sociálne výhody ako občanom hostiteľského členského štátu, vrátane výhod v oblasti vzdelávania.

Súdny dvor Európskej únie podal výklad ustanovení zmluvy týkajúcich sa odborného vzdelávania s cieľom vytvoriť práva pre študentov EÚ, ktorí sa zúčastňujú na mobilite. V rozsudku vo veci *Gravier* Súdny dvor rozhodol, že študenti z iných krajín EÚ majú mať prístup k programom odborného vzdelávania v určitom členskom štáte za rovnakých podmienok ako občania tohto štátu, na základe toho, že sa tým zvyšujú šance ľudí uplatniť sa na miestnom trhu práce.

Vďaka Maastrichtskej zmluve (1993) došlo k dvom významným zmenám, ktoré výrazne rozšírili práva zaručované právnymi predpismi EÚ: zavedenie osobitných právomocí pre Európsku úniu v oblasti vzdelávania a ustanovenie európskeho občianstva.

Súdny dvor podal výklad týchto ustanovení zmluvy s cieľom zahrnúť práva na voľný pohyb a nediskrimináciu medzi Európanmi jednoducho z dôvodu ich štatútu ako občanov (a rozšírením aj z dôvodu ich štatútu ako študentov) bez ohľadu na to, či sú „ekonomicky aktívni“. Národné vlády sú naďalej zodpovedné za obsah a organizáciu svojich vzdelávacích systémov. Táto právomoc sa však naďalej musí vykonávať v súlade s právnymi predpismi Európskej únie. Znamená to, že občania EÚ by nemali byť diskriminovaní, pokiaľ ide o prístup k akémukoľvek vzdelávaciemu programu, aj keď nie je priamo spojený s budúcou profesiou.

zaobchádzanie so študentmi v krajine, v ktorej študujú, ako aj v ich vlastnej krajine, pokiaľ ide o prístup k vzdelaniu, finančnú pomoc a ďalšie výhody, ako aj o uznávanie diplomov.

Dokument sa nevenuje otázke uznávania kvalifikácie na profesijné účely, na ktorú sa vzťahuje osobitný právny rámec⁴, a odkazuje na túto problematiku iba vtedy, keď to má vplyv na uznávanie kvalifikácií na akademické účely.

1.2. Rozsah pôsobnosti

Dokument sa zameriava na mobilitu vo vysokoškolskom a odbornom vzdelávaní, pretože na tejto úrovni sa mobilita vyskytuje najčastejšie, a ide o oblasť, v ktorej sa v praxi objavuje stále viac otázok, aj keď mnohé pravidlá sa takisto uplatňujú na vzdelávanie ako také. Dokument je štruktúrovaný podľa postupu, pri ktorom sa študent rozhodne ísť študovať do zahraničia a oboznamuje sa s prekážkami, ktoré ho môžu postretnúť pred, počas alebo po období mobility, od zaslania žiadosti o prijatie na hositeľskú inštitúciu po jeho pobyt v hositeľskom členskom štáte a napokon pri uplatňovaní získanej kvalifikácie. Dokument opisuje, ako môžu práva na nediskrimináciu a voľný pohyb, stanovené v primárnych a sekundárnych právnych predpisoch a v judikatúre Súdneho dvora, ovplyvniť

M

2. PRÍSTUP K VZDELANIU

2.1. Právo na voľný pohyb

Prvá otázka každého študenta alebo štážistu, ktorý má v úmysle cestovať do iného štátu EÚ na účely štúdia, spočíva v tom, či má ako občan iného členského štátu právo uskutočniť svoj zámer.

Právo Únie je tomto bode jednoznačné: študenti EÚ majú právo na voľný pohyb vo všetkých členských štátoch. Nesmie im byť zamietnutý prístup k vzdelaniu alebo odbornej príprave v inom členskom štáte z dôvodu ich štátnej príslušnosti.

Právny základ, ktorý stanovuje práva študentov na voľný pohyb, sa postupne vyvíjal. Právomoci Európskej únie v oblasti vzdelávania – vrátane úlohy EÚ pri podporovaní vzdelávacej mobility – boli pôvodne, v Zmluve o založení Európskeho spoločenstva, obmedzené na oblasť odborného vzdelávania⁵. Po tom, ako Súdny dvor začal začiatkom 80. rokov konania v jednotlivých prípadoch týkajúcich sa diskriminácie, pokiaľ išlo o prístup k odbornému vzdelaniu alebo ku všeobecnému vzdelaniu, začali sa postupne na základe rozličných rozsudkov Súdneho dvora stanovovať práva študenta, či už vo všeobecnom, odbornom alebo univerzitnom vzdelávaní, na voľný pohyb na účely štúdia v celej Únii.

- V rozhodnutí vo veci *Forcher*⁶ Súdny dvor stanovil, že požadovanie zápisného na programy odborného vzdelávania, ktoré členský štát požaduje v prípade štátnych príslušníkov iných členských štátov (v tomto prípade išlo o manželku pracovníka v prvom členskom štáte), sa považuje za diskrimináciu, ak sú štátni príslušníci tohto členského štátu oslobodení od uhrádzania takýchto poplatkov.
- V historickom rozhodnutí vo veci *Gravier*⁷ Súdny dvor stanovil, že napriek tomu, že v zmluve sa pre inštitúcie Spoločenstva ako také nestanovuje zodpovednosť za organizáciu vzdelávania a politiku v oblasti vzdelávania

(podľa Súdneho dvora akákoľvek forma vzdelávania, v rámci ktorej sa študent pripravuje na profesiu, obchod alebo zamestnanie), podmienky prístupu k odbornému vzdelaniu spadajú do rozsahu pôsobnosti zmluvy. Platilo to i v prípade, keď príslušný študent pricestoval výlučne na účely štúdia.

- V rozhodnutí vo veci *Blaizot*⁸ Súdny dvor potvrdil, že vysokoškolské a univerzitné vzdelávanie spadá pod odborné vzdelávanie.

Maastrichtská zmluva priniesla ďalšie dva kroky vpred. Rozšírila rozsah činností EÚ v oblasti vzdelávania tým, že EÚ prisúdila úlohu podporovať spoluprácu medzi členskými štátmi v oblasti vzdelávania a podporovať mobilitu študentov a učiteľov⁹. A zaviedol sa ňou pojem európske občianstvo – všetci štátni príslušníci členských štátov sú občanmi EÚ s právom na slobodný pohyb a pobyt kdekodkoľvek v Únii¹⁰.

2.2. Prekážky voľného pohybu – priama a nepriama diskriminácia

Občianstvo EÚ nezahŕňa iba slobodný pohyb a pobyt kdekodkoľvek v Únii, znamená takisto, že s každým by sa malo zaobchádzať rovnako bez ohľadu na jeho štátnu príslušnosť. Súdny dvor tieto práva zdôrazňuje už mnoho rokov v prípadoch, keď sa študenti EÚ, ktorí študovali alebo chceli študovať v inej krajine EÚ, stretli s prekážkami, ktoré odporujú zásade rovnakého zaobchádzania.

- V rozhodnutí vo veci *Grzelczyk*¹¹ Súdny dvor stanovil, že občianstvo Únie sa má považovať za základný štatút štátnych príslušníkov členských štátov. Z toho dôvodu nemohol byť štátnemu príslušníkovi Francúzska, ktorý študoval v Belgicku, zamietnutý iba na základe jeho štátnej príslušnosti minimálny príspevok, na ktorý boli oprávnení všetci Belgičania.

V zmluve sa v rámci pôsobnosti zmlúv jasne zakazuje diskriminácia na základe štátnej príslušnosti¹². K priamej diskriminácii dochádza vtedy, keď sa s ľuďmi zaobchádza iným spôsobom na základe ich štátnej príslušnosti alebo na základe charakteristík, ktoré sú neoddeliteľné od štátnej príslušnosti. Tento druh diskriminácie môže byť oprávnený iba na základe jasných výnimiek zo zmluvy. Súdny dvor podáva veľmi striktný výklad akýchkoľvek výnimiek, pretože diskriminácia na základe štátnej príslušnosti je v rozpore so základnými zásadami EÚ.

K nepriamej diskriminácii dochádza vtedy, keď sa uplatňuje určité odlišné kritérium, ale s výsledkom, ktorý sa dotýka podstatne väčšieho počtu osôb jednej štátnej príslušnosti. Napríklad opatrenie, ktorým sa robí rozdiel medzi ľuďmi na základe toho, či majú bydlisko v danom členskom štáte, bude mať s veľkou pravdepodobnosťou negatívny dosah na štátnych príslušníkov z iných členských štátov, pretože nerezidenti sú vo väčšine prípadov cudzinci.

Odlišné zaobchádzanie s ľuďmi na tomto základe môže byť oprávnené iba v prípade, keď členský štát preukáže, že je založené na objektívnych úvahách bez ohľadu na štátnu príslušnosť a že je primerané sledovaným legitímnym cieľom – nesmie presiahnuť rámec, ktorý je nevyhnutne potrebný na tento účel.

- V rozhodnutí vo veci *Bressol*¹³ Súdny dvor stanovil, že stanovenie kvóty 30 % pre študentov bez bydliska v danom členskom štáte predstavovalo v určitých študijných programoch nepriamu diskrimináciu voči štátnym príslušníkom z iných členských štátov. Keďže akékoľvek takéto obmedzenie prístupu ohrozuje základné právo na voľný pohyb, výklad Súdného dvora je veľmi striktný. Jediný dôvod, ktorý Súdny dvor akceptoval v prípade takejto diskriminácie, je potreba chrániť verejné zdravie; členský štát by však musel dokázať – prostredníctvom objektívnej, podrobnej analýzy podloženej spoľahlivými a jednoznačnými údajmi – že došlo k ohrozeniu verejného zdravia a reštriktívne opatrenia boli nevyhnutným a primeraným spôsobom, ako ochrániť verejné zdravie.

2.3. Práva študentov na pobyt

Aby mohli študenti začať študovať v zahraničí, musia mať samozrejme istotu, že majú právo na pobyt v príslušnej krajine EÚ. Vďaka jasnému regulačnému rámcu, ktorý existuje, študenti EÚ majú v praxi iba zriedkavo problémy v tejto oblasti.

- Po rozsudkoch Súdného dvora týkajúcich sa práva študentov na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o prístup k vzdelaniu, Súdny dvor takisto rozhodol – vo veci *Raulin*, že právo študenta na prístup zahŕňa právo na pobyt v inom členskom štáte na účely štúdia¹⁴.

Práve ako občania EÚ majú študenti – a ich rodiny – právo na pohyb a pobyt kdekoľvek v Únii. Tieto práva sú stanovené v smernici 2004/38/ES (o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov)¹⁵.

Študenti EÚ

Každý študent EÚ má právo vstúpiť do inej krajiny EÚ a zostať v nej až po dobu troch mesiacov pod podmienkou, že je držiteľom platného preukazu totožnosti alebo pasu.

Každý študent EÚ má právo zdržiavať sa v inom členskom štáte dlhšie obdobie ako tri mesiace, pokiaľ spĺňa určité podmienky. Musí:

- byť zapísaný v študijnom programe vzdelávacieho zariadenia – súkromného alebo verejného, akreditovaného v hostiteľskom členskom štáte alebo financovaného týmto členským štátom,
- mať komplexné zdravotné poistenie v hostiteľskom členskom štáte a musí o tom informovať príslušný vnútroštátny orgán v súlade s vnútroštátnymi predpismi,
- mať dostatočné finančné zdroje, aby nebol neprimeraným bremenom pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu.

Študent môže mať povinnosť zaregistrovať sa na príslušných orgánoch, v závislosti od konkrétneho členského štátu.

Tak ako ktorýkoľvek občan EÚ, študent, ktorý sa legálne zdržiaval počas nepretržitého obdobia piatich rokov v hostiteľskom členskom štáte, má právo na trvalý pobyt v tomto členskom štáte a právo na to, aby sa s ním zaobchádzalo rovnakým spôsobom ako s miestnymi študentmi¹⁶.

Vo všeobecnosti členovia študentovej najbližšej rodiny majú právo sprevádzať ho, aj keď sa v takýchto prípadoch uplatňujú odlišné podmienky v závislosti od toho, či sú rodinní príslušníci občanmi EÚ. Viac informácií týkajúcich sa práv rodinných príslušníkov nájdete v prílohe II.

Študenti z nečlenských štátov EÚ

Študenti z nečlenských štátov EÚ majú za určitých podmienok takisto právo cestovať do EÚ na účely štúdia. Ich právam sa venuje smernica Rady 2004/114/ES¹⁷, ktorej cieľom je zosúladiť vnútroštátne právne predpisy v tejto oblasti. Podrobnejšie informácie nájdete v prílohe II¹⁸.

Podľa smernice sú členské štáty povinné uľahčovať prijímanie študentov z nečlenských štátov EÚ, ktorí sa zúčastňujú na programoch mobility EÚ¹⁹. Komisiu však v určitých prípadoch znepokojuje dĺžka postupov udeľovania víz na vstup do krajín EÚ pre týchto študentov, pretože práve z tohto dôvodu sa študenti v niektorých prípadoch nemôžu zúčastniť na študijných programoch v EÚ.

2.4. Študijné poplatky

Úhrada študijných poplatkov závisí od konkrétneho členského štátu. V niektorých členských štátoch sú takisto k dispozícii pôžičky a granty na pokrytie študijných poplatkov. V oboch prípadoch, ak existujú poplatky alebo pôžičky/granty na pokrytie študijných poplatkov, študenti z ktorejkoľvek krajiny EÚ majú rovnaké práva a (alebo) povinnosti ako miestni študenti – aj pokiaľ ide o úhradu povin-

ných poplatkov, aj pokiaľ ide o získanie pôžičky/grantu na pokrytie študijných poplatkov od členského štátu, v ktorom bude študent študovať.

- V rozhodnutí vo veci *Brown* chcel študent francúzskej štátnej príslušnosti študovať v Škótsku. Škótske orgány odmietli vyplatiť mu študijný príspevok, ktorý zahŕňal študijné poplatky uhrádzané štátom. Súdny dvor rozhodol, že zásada nediskriminácie sa uplatňuje v prípadoch, keď je pomoc určená na pokrytie nákladov spojených s prístupom k vzdelaniu – to znamená, že študent mal nárok na to, aby za neho boli zaplatené študijné poplatky²⁰.

Je tomu tak preto, lebo pôžička alebo grant na pokrytie študijných poplatkov je súčasťou podmienok prístupu k vzdelaniu. Bránenie študentom, ktorí študujú v zahraničí, aby mali prístup k takejto finančnej podpore, by preto znamenalo diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti, čo by odporovalo zákazu takejto diskriminácie stanovenému v zmluve.

Pravidlá, ktoré sa vzťahujú na pôžičky/granty na pokrytie študijných poplatkov, sa líšia od pravidiel pre sociálne pôžičky/granty, ktorým je venovaná kapitola 3.

2.5. Jazykové požiadavky

Študenti, ktorí cestujú do zahraničia na účely štúdia alebo odborného vzdelávania, musia preukázať znalosť jazyka danej hostiteľskej krajiny a môžu byť podrobení jazykovému testu, na základe ktorého univerzita alebo inštitúcia vysokoškolského vzdelávania rozhodne o ich prijatí na štúdium.

Hoci je členský štát oprávnený požadovať určitú úroveň jazykových znalostí – či už na vykonávanie profesie alebo na účasť na študijnom programe – požiadavky musia byť primerané. Inými slovami, úroveň jazykových znalostí, ktorú musí študent preukázať, by mala byť dostatočne vysoká na to, aby mu umožnila štúdium, ale nemusí byť na úrovni vyššej ako je nevyhnutne potrebné.

- V rozhodnutí vo veci *Angonese*²¹ banka v nemecky hovoriacom regióne Bolzano v Taliansku požadovala, aby všetci uchádzači o zamestnanie predložili určité potvrdenie o tom, že sú bilingválni v nemeckom a talianskom jazyku. Súdny dvor rozhodol, že požadovanie dôkazu o jazykových zručnostiach prostredníctvom jedného konkrétneho potvrdenia (ktoré bolo možné získať iba v Bolzane), bolo neprimerané. Komisia sa domnieva, že rovnaká zásada sa uplatňuje na jazykové testy potrebné na získanie prístupu k vzdelaniu.

2.6. Dial'kové vzdelávanie

Dial'kové vzdelávanie je formálnym vzdelávaním, pri ktorom sa študent alebo školiteľ nachádzajú v rôznych zemepisných lokalitách a v súčasnosti obyčajne komunikujú prostredníctvom IKT. Pri dial'kovom vzdelávaní študenti nemusia fyzicky cestovať do inej krajiny, ale študenti, ktorí chcú mať prístup k dial'kovému vzdelávaniu z iného členského štátu, môžu byť ešte stále diskriminovaní, či už z hľadiska prístupu k dial'kovému vzdelávaniu, alebo z hľadiska študijných poplatkov.

Zatiaľ neexistuje žiadna judikatúra, ktorá by sa vzťahovala na dial'kové vzdelávanie. Únia však má špecifický cieľ podporovať dial'kové vzdelávanie²², čím sa táto forma vzdelávania uvádza do oblasti zákazu diskriminácie.

Zmluva zaručuje rovnaké zaobchádzanie bez ohľadu na to, či inštitúcia, ktorá ponúka dial'kové vzdelávanie, je komerčná (poskytuje službu za peňažnú úhradu) alebo nezisková.

Komerčná inštitúcia, ktorá ponúka dial'kové vzdelávanie za hranicami členského štátu, je súčasťou vnútorného trhu. Voľný pohyb služieb za hranicami členských štátov je jednou zo „štyroch slobôd“ vnútorného trhu²³. Z toho dôvodu študent, ktorý chce mať prístup k platenému dial'kovému vzdelávaniu z ktoréhokoľvek

členského štátu EÚ, má právo na rovnaké zaobchádzanie ako miestny študent, pretože akýkoľvek rozdiel v zaobchádzaní by znamenal narušenie vnútorného trhu.

Cezhraničné dial'kové vzdelávanie, ktoré ponúka nezisková vzdelávacia inštitúcia (financovaná najmä z verejných financií), sa nepovažuje za službu v tomto zmysle. Študenti, ktorí chcú mať prístup k dial'kovému vzdelávaniu ponúkanému v inom členskom štáte, však ako občania EÚ nesmú byť diskriminovaní na základe štátnej príslušnosti.²⁴ Preto by sa dial'kové vzdelávanie malo za rovnakých podmienok ponúkať všetkým študentom v rámci EÚ bez ohľadu na ich členský štát pôvodu.

3. PRÁVA ŠTUDENTOV V HOSTITEĽSKOM ČLENSKOM ŠTÁTE

3.1. Oprávnenosť na výhody

Študent, ktorý začne študovať v inej krajine EÚ, môže byť na základe svojho štatútu študenta oprávnený na určité výhody alebo môže získať preferenčný prístup ku konkrétnemu tovaru a službám, napríklad nižšie náklady na verejnú dopravu alebo ubytovanie pre študentov.

Prístup k týmto druhom výhod pôvodne vychádzal z právnych predpisov pre migrujúcich pracovníkov EÚ²⁵, ktoré Súdny dvor rozšíril aj na rodinných príslušníkov pracovníkov.

Ustanovením občianstva Únie v Maastrichtskej zmluve získali občania právo na pohyb a pobyt kdekoľvek na území členských štátov²⁶ ako občania Únie a nielen ako migrujúci pracovníci EÚ. Študenti EÚ, ktorí študujú v zahraničí, majú preto rovnaké právo na prístup k výhodám ako miestni študenti, okrem prípadov, keď je výhoda jasne vyňatá zo zásady rovnakého zaobchádzania.²⁷

3.2. Odlíšeny prístup k sociálnym grantom a pôžičkám

Finančná pomoc domovského členského štátu

Mnohé členské štáty poskytujú študentom pôžičky a granty, ktoré im majú pomôcť pri výdavkoch na život („sociálnych výdavkoch“) počas štúdia. V niektorých prípadoch môžu mať študenti prístup k tomuto druhu pomoci počas štúdia v zahraničí (zásada prenositeľnosti grantov a pôžičiek). Na základe existujúcich právnych predpisov môžu členské štáty rozhodnúť, či budú takúto pomoc poskytovať. Podľa siete Eurydice niekoľko štátov umožňuje úplnú prenositeľnosť sociálnych príspevkov v praxi²⁸. Na štátnych príslušníkov týchto krajín, ktorí chcú študovať v zahraničí, to môže mať značný demotivačný účinok. Ak však umožnia takúto prenositeľnosť, musia zabezpečiť, že pravidlá oprávnenosti neobmedzujú neprimeraným spôsobom právo študenta na voľný pohyb v rámci EÚ.

- Rozhodlo sa o tom v rozsudku vo veci *Morgan*²⁹. Pravidlo, ktoré bolo napadnuté v tejto veci, spočívalo v tom, že študenti mohli získať grant na štúdium v zahraničí iba v prípade, že takéto štúdium bolo pokračovaním minimálne jednoročného štúdia absolvovaného v domovskej krajine. Súdny dvor rozhodol, že táto podmienka skôr odrádza občanov od štúdia v zahraničí vzhľadom na náklady a nevýhody, ktoré môže priniesť.

Ak členský štát poskytuje granty pre svojich štátnych príslušníkov na diaľkové vzdelávanie na svojom území, musí ich za rovnakých podmienok poskytovať aj na diaľkové štúdium na inštitúcii v inom členskom štáte.

Finančná pomoc hostiteľského členského štátu

- V rozsudku vo veci *Bidar*³⁰ Súdny dvor stanovil, že sociálne granty a pôžičky spadajú do „rozsahu pôsobnosti“ zmluvy – čo znamená, že občan EÚ v zásade nesmie byť diskriminovaný v tejto oblasti. Súdny dvor takisto uznal, že členské štáty by nemali povinne preberať neodôvodnené bremeno poskytovania finančnej pomoci študentom z iného členského štátu, ktorí s touto krajinou nie sú žiadnym spôsobom spätí, s výnimkou toho, že sa rozhodli presťahovať sa do nej na účely štúdia.

Na základe smernice 2004/38/ES sú sociálne granty a pôžičky jasne vyňaté zo zásady rovnakého zaobchádzania³¹. Znamená to, že členské štáty nie sú povinné rozširovať sociálne granty a pôžičky na študentov z iného členského štátu, pokiaľ študenti určité obdobie nežili na ich území. Keď však študent po piatich rokoch pobytu³² získa právo na trvalý pobyt, má úplne rovnaké práva ako miestny študent.

Ďalším dôvodom tejto výnimky je snaha predchádzať situáciám, keď by jednotlivec mohol využívať dva študijné granty alebo dve študijné pôžičky, keby si mohol preniesť grant zo svojej domovskej krajiny. Pôžička alebo grant udelený jedným štátom sa nemôže pripojiť k financovaniu, ktoré poskytol iný štát, pokiaľ sa obe formy pomoci vzťahujú na rovnaký študijný cieľ.

- V rozhodnutí vo veci *Förster*³³ Súdny dvor uviedol, že podmienka päťročného predchádzajúceho pobytu sa nemôže považovať za neprimerane dlhé obdobie na to, aby sa osoba, ktorá nie je štátnym príslušníkom daného členského štátu, integrovala v hostiteľskom členskom štáte³⁴.

3.3. Znížené náklady na verejnú dopravu

Ide o relatívne bežnú študentskú výhodu v mnohých členských štátoch. Komisiu však kontaktovali študenti študujúci v zahraničí, ktorým bola táto výhoda odopretá na základe tvrdenia, že nie sú štátnymi príslušníkmi daného členského štátu alebo že nespĺňajú podmienky na trvalý pobyt.

Komisia sa domnieva, že znížené náklady na verejnú dopravu predstavujú formu sociálnej pomoci³⁵. Keďže však nepredstavujú študijný grant alebo študijnú pôžičku, nemôžu byť študentom odopreté na základe štátnej príslušnosti.

3.4. Ubytovanie pre študentov

Toto je ďalšia oblasť, na ktorú sa vzťahujú sťažnosti adresované Komisii. Odpoveďou Komisie je, že študenti EÚ sú oprávnení mať prístup, za rovnakých podmienok ako miestni študenti, k ubytovaniu, ktoré členský štát alebo organizácie konajúce v jeho mene poskytujú výhradne pre študentov.

3.5. Daňové výhody v členskom štáte pôvodu

Členský štát pôvodu môže študentom alebo ich rodinám udeliť **daňové výhody**, na základe ktorých si môžu náklady na štúdium odpočítať zo svojho zdaniteľného príjmu. Zatiaľ čo sa toto pravidlo vzťahuje predovšetkým na študentov, ktorí študujú vo svojej domovskej krajine, výdavky na štúdium v inom členskom štáte sa takisto môžu odpočítať z daní – v primeranom rozsahu (členské štáty sú

oprávnené stanoviť hornú hranicu odpočítateľných študijných poplatkov, aby sa zabránilo nadmernej finančnej záťaži).

- V rozhodnutí vo veci *Schwarz*³⁶ Súdny dvor stanovil, že členský štát, ktorý umožňuje odpočet detských školských poplatkov z dane z príjmu rodičov, ale iba v prípade, že dieťa navštevuje školu v tomto členskom štáte, obmedzuje právo dieťaťa na voľný pohyb.

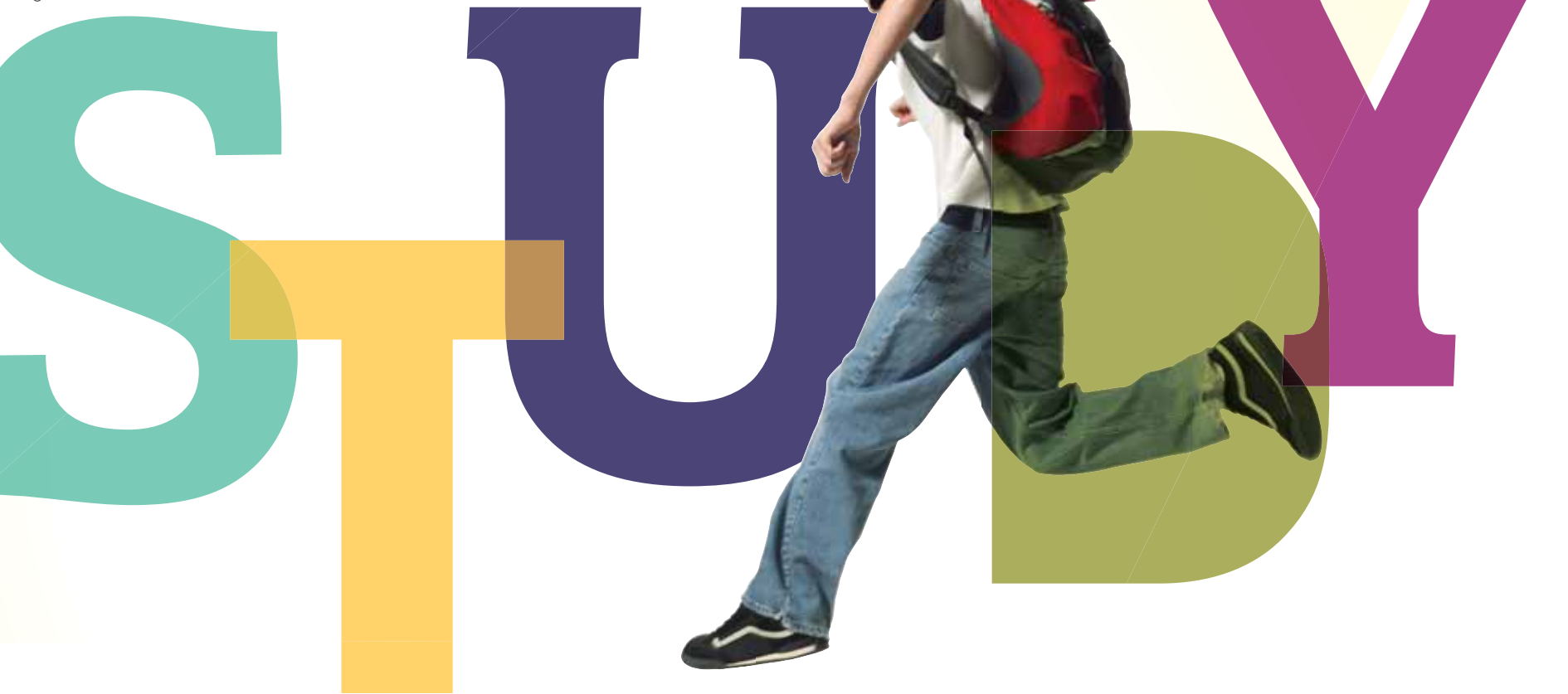
Práva študentov z nečlenských štátov EÚ („štátnych príslušníkov tretích krajín“)

Študenti z nečlenských štátov EÚ majú právo študovať v Únii, ak spĺňajú určité podmienky, ktoré sa líšia v závislosti od ich štatútu a právnych prepisov hostiteľského členského štátu (napr. môžu byť vyňatí na základe mechanizmov kvót). Právo na štúdium však automaticky neprináša ostatné práva, ktoré môžu uplatňovať študenti EÚ (napr. právo na úhradu študijných poplatkov v rovnakej výške ako miestni študenti alebo študenti EÚ; právo na znížené náklady na dopravu atď.). Popri štúdiu a po druhom roku pobytu musia mať študenti právo vykonávať pracovnú činnosť v rozsahu minimálne 10 hodín týždenne alebo tomu zodpovedajúcemu počtu dní alebo mesiacov za rok³⁷.

Štátni príslušníci nečlenských štátov EÚ, ktorí spĺňajú podmienky na dlhodobý pobyt, v zásade nadobúdajú právo na rovnaké zaobchádzanie, aké sa uplatňuje na miestnych študentov.

Podrobnejšie informácie nájdete v prílohe II.

4. UZNÁVANIE KVALIFIKÁCIÍ

4.1. Zavedenie akademického uznávania

Po úspešnom absolvovaní študijného obdobia v zahraničí má študent právo na určitú formu osvedčenia od univerzity, na ktorej študoval, či už vo forme diplomu alebo akademického titulu alebo osvedčenia o absolvovanom štúdiu. Ďalšou otázkou je uznanie tohto dokumentu po návrate do domovskej krajiny alebo v inom členskom štáte.

Táto etapa má rozhodujúci význam, zároveň však môže byť sprevádzaná ťažkosťami. Každá krajina EÚ má svoj vlastný, jedinečný vzdelávací systém, a preto existuje množstvo odlišností, pokiaľ ide o obsah štúdia a udeľované diplomy.

Existuje celoeurópsky systém vzájomného uznávania kvalifikácií na účely vykonávania profesie.³⁸ Vzťahuje sa na „regulované“ profesie, t. j. profesie, ktoré nie je možné vykonávať v domovskom členskom štáte bez určitej špecifickej odbornej kvalifikácie, a na občanov, ktorí sú plne kvalifikovaní na vykonávanie profesie v jednom členskom štáte a ktorí chcú túto profesiu vykonávať v inom členskom štáte. To, či daná profesia patrí medzi „regulované“ profesie, závisí od právnych predpisov členského štátu, v ktorom chce občan profesiu vykonávať³⁹.

V tomto dokumente sa naopak pozornosť bude venovať všeobecnejšej otázke **akademického uznávania (uznávania na účely ďalšieho štúdia) diplomov a započítavania času štúdia v zahraničí**. Akademické uznávanie môže byť

užitočné aj pre ľudí, ktorí hľadajú zamestnanie v neregulovaných profesiách, pretože môže potenciálnym zamestnávateľom pomôcť pri pochopení hodnoty zahraničnej kvalifikácie uchádzača. Z dôvodu širokej škály vzdelávacích systémov môže byť stanovenie toho, či diplom získaný v jednej krajine zodpovedá diplomu získanému v inej krajine, zdĺhavé a potenciálne sporné. Mnohé listy, sťažnosti a žiadosti študentov adresované Komisii sa týkajú problematiky akademického uznávania (aj keď netreba zabúdať, že vo veľkej väčšine prípadov je uznávanie hladkým procesom: tieto sťažnosti v skutočnosti predstavujú iba malý podiel z vysokého počtu študentov, ktorí využívajú možnosti vzdelávacej mobility).

4.2. Právomoc členských štátov a Európskej únie

Akademické uznávanie spadá pod právomoc členských štátov. Tie však musia túto právomoc uplatňovať v súlade s právnymi predpismi EÚ. Znamená to, že odmietnutie uznania diplomu nesmie predstavovať diskrimináciu na základe štátnej príslušnosti ani sa ním nesmie porušiť právo občana na voľný pohyb. V odporúčaní z roku 2001 o mobilite študentov, osôb zúčastnených na odbornej príprave, dobrovoľníkov, učiteľov a školiteľov sa členské štáty vyzvali, aby prijali primerané opatrenia potrebné na to, aby orgány zodpovedné za akademické uznávanie prijímali rozhodnutia v prijateľných lehotách, aby tieto rozhodnutia boli odôvodnené a aby mohli byť predmetom administratívneho a (alebo) právneho odvolania⁴⁰.

Okrem toho zmluva jasne vytvára priestor pre činnosti Únie zamerané nielen na zabezpečenie mobility študentov a učiteľov, ale aj na podporu akademického uznávania diplomov a započítavania času štúdia⁴¹. Veľký význam tejto otázky viedol Komisiu k tomu, aby túto problematiku riešila na viacerých frontoch.

4.3. Soft law („mäkké právo“) EÚ

Komisia vytvorila sieť Národných informačných centier pre uznávanie dokladov o vzdelaní (NARIC)⁴² s cieľom poskytovať informácie o uznávaní kvalifikácií získaných v zahraničí.

Cieľom siete NARIC je zlepšiť akademické uznávanie diplomov a započítavanie času štúdia v rámci EÚ, v krajinách Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) a v Turecku.

Centrá NARIC vo všetkých členských štátoch môžu študentom, inštitúciám vysokoškolského vzdelávania alebo zamestnávateľom poskytnúť odborné poradenstvo a informácie týkajúce sa akademického uznávania diplomov a započítavania času štúdia absolvovaného v iných štátoch.

Inštitúcie vysokoškolského vzdelávania sú vo veľkej miere nezávislé, samostatne rozhodujú o prijímaní zahraničných študentov a udeľovaní výnimiek pre študentov, ktoré sa vzťahujú na časť študijných programov, na základe vzdelania získaného v zahraničí. Z tohto dôvodu väčšina centier NARIC neprijíma rozhodnutia, ale na požiadanie poskytuje informácie a poradenstvo v oblasti zahraničných vzdelávacích systémov a kvalifikácií.

Komisia takisto vytvorila niekoľko nástrojov určených pre celú EÚ, ktoré sú všetky zamerané, tým či oným spôsobom, na ozrejmienie a uznanie vzdelávania, ktoré prebieha v inej európskej krajine:

- Európsky kvalifikačný rámec: nástroj, ktorý prepája kvalifikácie udeľované v rozličných krajinách so spoločným európskym referenčným rámcom. Po tom, ako bude plne zavedený, mal by umožniť jednoduché porovnanie úrovne kvalifikácií z rôznych členských štátov EÚ.
- Dodatok k diplomu: dokument pripojený k titulu alebo diplomu, ktorý poskytuje opis obsahu a úrovne absolvovaného štúdia. O tom, či k diplomu bude pripojený dodatok, rozhoduje univerzita alebo iná inštitúcia,

ktorá vydáva diplom, ale inštitúcie sa silne podnecujú k tomu, aby pripájali takýto dodatok. Ministri zodpovední za vysokoškolské vzdelávanie v krajinách, ktoré sa zúčastňujú na bolonskom procese (vrátane všetkých členských štátov EÚ), v roku 2003 rozhodli, že od roku 2005 by mal byť pre každého absolventa vysokoškolského štúdia automaticky a bezplatne vystavený dodatok k diplomu – v niektorom z najpoužívanejších jazykov v Európe⁴³.

- Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS): v rámci tohto systému si študenti môžu zhromažďovať kredity za vzdelávanie v rámci vysokoškolského vzdelávania založené na študijných výsledkoch a obsahovej náročnosti štúdia v konkrétnom študijnom programe. Väčšina členských štátov zaviedla ECTS do svojich právnych predpisov v oblasti vysokoškolského vzdelávania pre študijné programy na prvom a druhom stupni (bakalárske a magisterské štúdium).

Všetky tieto nástroje môžu teda univerzitám alebo zamestnávateľom v iných krajinách EÚ pomôcť pri pochopení kvalifikácie vysokoškolsky vzdelaného občana.

4.4. Právne opatrenia EÚ

V určitých výnimočných prípadoch začala Komisia viesť proti členským štátom konania o porušení. Tieto konania sa nemusia nevyhnutne dostať pred Súdny dvor, keďže problém sa často vyrieši prostredníctvom dialógu s členským štátom.

Niekoľko prípadov za posledné roky založených na uznávaní odborných kvalifikácií⁴⁴ nepriamo odkazuje na akademické uznávanie a zásadu voľného pohybu občanov EÚ, ktorá má rozhodujúci význam.

- Napríklad Komisia sa domnievala, že vláda vyberala príliš vysoké poplatky za úkon uznania kvalifikácií získaných v inom členskom štáte. Ak je účtovaná suma preukázateľne vyššia ako skutočné vynaložené administratívne výdavky, Komisia považuje tieto vyššie náklady za možnú formu

penalizácie študenta za to, že sa rozhodol študovať v zahraničí, čím sa táto výška poplatkov dostáva do rozporu s právnymi predpismi EÚ⁴⁵.

- V rozhodnutí vo veci *Komisia/Španielsko* sa inžinierom zamietlo povýšenie na základe tvrdenia, že svoju kvalifikáciu získali v inom členskom štáte. Súdny dvor zdôraznil, že povýšenie v rámci verejných služieb, keď pracovník vykonával „regulovanú profesiu“ na základe smernice o uznávaní odborných kvalifikácií, nemôže byť podmienené povinnosťou získať okrem uznania odbornej kvalifikácie aj ekvivalentné akademické vzdelanie⁴⁶.
- V rozhodnutí *Komisia/Grécko*⁴⁷ štát opakovane odmietol uznať diplomy udelené franchisingovými univerzitami. Ide o inštitúcie, ktoré uzavreli dohodu so zahraničnou univerzitou, kde sa vzdelávanie poskytuje vo franchisingovom zariadení, ale ide o vzdelávanie validované vzdelávacou inštitúciou nachádzajúcou sa v inom členskom štáte a kvalifikáciu udeľuje táto inštitúcia. Diplomy z týchto univerzít sú preto kvalifikácie z iného členského štátu. Súdny dvor rozhodol, že členský štát, ktorý vydáva diplom, má právo posúdiť kvalitu vzdelávania. Keďže diplomy z týchto inštitúcií sú kvalifikáciami z iného členského štátu, môžu za určitých podmienok podliehať smernici 2005/36/ES⁴⁸. Grécke orgány ich preto museli uznať na účely prístupu k regulovanej profesii. Rovnaká zásada sa uplatňuje na kvalifikácie získané formou diaľkového vzdelávania.
- Okrem toho akýkoľvek všeobecný zákaz, ktorý bude viesť k odmietaniu uznávania diplomov udeľovaných franchisingovými univerzitami, bude pravdepodobne demotivovať študentov, pokiaľ ide o záujem o študijné programy týchto univerzít, a tým brániť slobode zriadenia univerzity⁴⁹.
- Napokon, vo veci *Kraus* sa rozhodlo, že členské štáty môžu od svojich štátnych príslušníkov požadovať administratívne schválenie používania akademického titulu (napríklad „Dr.“). Cieľom tohto opatrenia je ochrániť verejnosť pred zneužívaním akademických titulov, ktoré mohli byť nadobudnuté protiprávnym spôsobom. Tento schvaľovací postup však musí byť spravodlivý a primeraný⁵⁰.

WORLD PARK

© Európska únia / Pictures: 123RF

5. ZÁVER

Z tohto dokumentu je zrejmé, že zmluvy, tak ako sú vyložené v súdnych rozhodnutiach, stanovujú určité práva migrujúcich študentov.

- Na občanov EÚ by sa pri posudzovaní žiadosti o štúdium na univerzite alebo inej vzdelávacej inštitúcii v zahraničí mali vzťahovať rovnaké podmienky ako na miestnych uchádzačov o štúdium.
- Študijné poplatky by mali byť na rovnakej úrovni pre všetkých študentov EÚ a pôžičky na pokrytie študijných poplatkov, ak existujú, by mali byť dostupné za rovnakých podmienok pre všetkých, a to aj pri diaľkovom vzdelávaní.
- Ak študent počas štúdia v zahraničí potrebuje finančnú podporu, môže získať grant od vlády svojho domovského štátu, a vlády, ktoré umožňujú prenositeľnosť grantov, nesmú pre takúto prenositeľnosť stanovovať neprímerané podmienky. Vlády však nie sú povinné poskytovať sociálne pôžičky študentom, ktorí pricestovali do ich krajiny na účely štúdia, pokiaľ títo študenti nemajú právne postavenie osôb s trvalým pobytom.
- Ak študijný program, ktorý chce študent absolvovať, prebieha v jazyku, ktorý nie je jeho prvým jazykom, univerzita od neho môže požadovať, aby preukázal svoju jazykovú kvalifikáciu alebo aby sa zúčastnil na jazykovom teste, na základe ktorého sa posúdi, či by bol schopný daný študijný program absolvovať.
- Po príchode do novej krajiny sa so študentmi musí zaobchádzať rovnakým spôsobom ako s miestnymi študentmi.
- Po návrate do domovskej krajiny a pri požiadaní o uznanie kvalifikácií získaných v zahraničí, musia orgány zabezpečiť, že študenti nie sú penalizovaní za to, že uplatnili svoje právo na mobilitu.

Napriek komplexnému právnemu rámcu, ktorý podporuje mobilitu študentov, v mnohých individuálnych prípadoch sa neustále objavujú problémy, ktoré sú dôsledkom nesprávneho uplatňovania pravidiel. Útvary Komisie dúfajú, že tieto usmernenia prispievajú k väčšiemu ozrejmeniu a tým uľahčia občanom uplatňovanie ich práva na voľný pohyb na účely vzdelávania.

Tieto požiadavky predstavujú minimálne normy. Členské štáty majú právomoc prekračovať rámec striktno vymedzený právnymi predpismi a prijímať aj iné opatrenia na podporu mobility, napríklad v niektorých krajinách môže každý študent EÚ získať grant bez ohľadu na to, ako dlho v danej krajine žije⁵¹. Cieľom Únie je výrazne zvýšiť vzdelávaciu mobilitu, a Komisia preto takéto opatrenia silne podporuje. Útvary Komisie budú naďalej spolupracovať s členskými štátmi pri riešení jednotlivých prípadov v súvislosti so zásadami stanovenými v tomto dokumente.

Popri opísanom právnem rámci mobilite študentov naďalej bráni niekoľko praktických prekážok. V odporúčaní Európskeho parlamentu a Rady z roku 2001⁵² sa členské štáty vyzvali, aby odstránili takéto prekážky mobility, okrem iného zjednodušením podmienok priznávania štipendií domovskej krajiny a vnútroštátnej podpory pre študentov, ktorí študujú v zahraničí; aby zvažili, do akej miery by študenti, ktorí sa zúčastňujú na mobilite, mohli využívať podporu pre študentov poskytovanú hostiteľským štátom; a uľahčili akademické uznávanie študijného obdobia v zahraničí domovským členským štátom. Odporúčaním z roku 2006 sa členské štáty podporili, aby prijali Chartu kvality mobility⁵³. V rámci *balíka Mládež v pohybe* Komisia predkladá návrh na odporúčanie Rady týkajúce sa podpory vzdelávacej mobility mladých ľudí. Návrh sa bude zaoberať otázkami, ako napríklad poskytovanie informácií o príležitostiach na vzdelávaciu mobilitu, o jazykovej a kultúrnej príprave na mobilitu v rámci študijného plánu, zlepšovania kvality mobility a podpora partnerstiev v oblasti mobility medzi rozličnými zainteresovanými stranami.

PRÍLOHA I: PRÁVA ŠTUDENTOV V RÁMCI PROGRAMU ERASMUS

Okrem všeobecných práv uvedených v dokumente študenti, ktorí sa zúčastňujú na programe EÚ Erasmus, majú právo očakávať ďalej uvedené výhody na základe Erasmus charty študenta:

- Vaša domovská a hostiteľská vysoká škola majú medziinštitucionálnu dohodu.
- Pred Vaším odchodom podpíše s Vami vysielajúca i prijímajúca inštitúcia dohodu o štúdiu/odbornej príprave, v ktorej budú stanovené podrobnosti o Vami plánovanej činnosti v zahraničí vrátane kreditov, ktoré je potrebné získať.
- Počas štúdia v rámci programu Erasmus nebudete musieť platiť Vašej hostiteľskej vysokej škole poplatky za štúdium, zápis, skúšky a prístup do laboratórií a knižníc.
- Vaša domovská vysoká škola Vám plne uzná všetky uspokojivo absolvované aktivity počas obdobia mobility Erasmus v súlade s dohodou o štúdiu/odbornej príprave.
- Na konci štúdia/stáže v zahraničí Vám hostiteľská inštitúcia/podnik vystaví a podpíše výpis z dokladu o dosiahnutých výsledkoch štúdia/práce. Tento výpis bude obsahovať Vaše výsledky so získanými kreditmi a známami. Ak stáž nie je súčasťou bežných študijných programov, toto obdobie bude minimálne zaznamenané v dodatku k diplomu.

- Vaša hostiteľská vysoká škola k Vám bude pristupovať rovnako a poskytovať Vám tie isté služby ako tamojším študentom.
- Budete mať prístup k Univerzitej charte Erasmus a vyhláseniu o programe Erasmus od Vašej domovskej a hostiteľskej vysokej školy.
- Váš študijný grant alebo pôžička v domovskej krajine Vám počas pobytu v zahraničí budú ponechané.

PRÍLOHA II: RODINNÍ PRÍSLUŠNÍCI A ŠTUDENTI Z NEČLENSKÝCH ŠTÁTOV EÚ

1. Práva na pobyt

Rodinní príslušníci, ktorí majú právo sprevádzať alebo nasledovať študentov EÚ na základe smernice 2004/38/ES⁵⁴:

- manželský partner,
- registrovaný partner (pokiaľ má registrované partnerstvo v právnych predpisoch hostiteľského členského štátu rovnaký štatút ako manželstvo),
- deti mladšie ako 21 rokov alebo nezaopatrené osoby, vrátane detí manžela alebo registrovaného partnera.

Títo rodinní príslušníci bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť majú právo na pobyt na území iného členského štátu so študentom EÚ, pokiaľ tento spĺňa podmienky stanovené v článku 7 ods. 1 smernice na pobyt dlhší ako tri mesiace.

Ostatní nezaopatrení rodinní príslušníci, ako napríklad rodičia alebo starí rodičia, a partneri, ktorých hostiteľský členský štát neuznáva za registrovaných partnerov, nemajú automatické právo na pobyt; orgány príslušného členského štátu by však mali uľahčiť ich vstup a pobyt⁵⁵.

V prípade rodinných príslušníkov, ktorí **nie sú občanmi EÚ** a ešte nemajú pobyt v žiadnej z krajín EÚ, môže hostiteľ-

ský členský štát požadovať, aby požiadali o vstupné vízum, ktoré by im malo byť udelené bezplatne a bez zbytočných formalít.

Študenti z nečlenských štátov EÚ

Študent z nečlenského štátu EÚ, ktorý chce vstúpiť na územie EÚ na účely štúdia, musí spĺňať určité podmienky. Musí:

- byť prijatý na štúdium zariadením vysokoškolského vzdelávania,
- poskytnúť doklad o dostatočných finančných zdrojoch na pokrytie svojich životných, študijných a spätočných cestovných nákladov,
- mať zdravotné poistenie, ktoré pokrýva riziká jednotlivca, ktoré sú bežne kryté zdravotným poistením štátnych príslušníkov členského štátu,
- poskytnúť doklad (pokiaľ to členský štát požaduje) o postačujúcich znalostiach jazyka, v ktorom štúdium prebieha,
- poskytnúť doklad (pokiaľ to členský štát požaduje) o tom, že uhradil študijné poplatky.

Študenti z nečlenských štátov EÚ musia byť takisto držiteľmi platného cestovného dokladu. Členské štáty môžu požadovať, aby bol tento doklad platný najmenej počas celého obdobia plánovaného pobytu.

Členské štáty by sa mali snažiť uľahčovať prijímanie študentov z nečlenských štátov EÚ, ktorí sa zúčastňujú na programoch EÚ podporujúcich mobilitu do Únie alebo v rámci Únie.

Študentovi by sa malo vydať povolenie na pobyt platné minimálne jeden rok, ktoré bude možné obnoviť, v prípade, že jeho držiteľ bude naďalej spĺňať potrebné podmienky.

2. Študenti z nečlenských štátov EÚ – práva osôb s dlhodobým pobytom

Štátni príslušníci nečlenských krajín EÚ, ktorí majú legálny pobyt v členskom štáte počas nepretržitého obdobia piatich rokov, získavajú právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom⁵⁶. Na štátnych príslušníkov nečlenských krajín EÚ, ktorí majú pobyt v EÚ na účely štúdia, sa však vzťahujú osobitné podmienky. Aby mohli požiadať o právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom, musia získať právny nárok na pobyt (napríklad povolenie na pobyt udelené na základe trvalej pracovnej zmluvy), na základe ktorého im môže byť udelené toto právne postavenie. V takom prípade sa pri výpočte päťročného obdobia môže zohľadniť iba polovica období pobytu na účely štúdia alebo odborného vzdelávania.

Osoby s dlhodobým pobytom majú právo na rovnaké zaobchádzanie ako štátni príslušníci členského štátu, v ktorom majú registrované alebo zvyčajné miesto bydliska, pokiaľ ide okrem iného o vzdelávanie a odbornú prípravu (vrátane prístupu k študijným grantom⁵⁷), sociálnu pomoc⁵⁸, zamestnanie a sociálne zabezpečenie v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi. Tak ako rezidenti iných členských štátov EÚ však môžu byť vyzvaní, aby predložili doklad o jazykovej spôsobilosti na účely štúdia.

Osoba s dlhodobým pobytom môže cestovať do iného členského štátu na účely štúdia.

Môže získať právo na pobyt v druhom členskom štáte na obdobie presahujúce tri mesiace, pokiaľ spĺňa určité podmienky. Musí:

- mať stabilné a pravidelné zdroje, aby mohla užiť seba a svoju rodinu bez toho, aby sa domáhala sociálnej pomoci členského štátu,
- mať zdravotné poistenie, ktoré pokrýva všetky riziká v druhom členskom štáte,
- poskytnúť doklad (pokiaľ to druhý členský štát požaduje) o tom, že je zapísaná v akreditovanom zariadení.

Po tom, ako štátny príslušník nečlenskej krajiny EÚ získa právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom v druhom členskom štáte, uplatňuje sa na neho rovnaké zaobchádzanie v danom členskom štáte.

PRÍLOHA III: VÝŇATKY ZO ZMLUVY O FUNGOVANÍ EURÓPSKEJ ÚNIE

Článok 18 (predtým článok 12 ZES)

V rámci pôsobnosti zmlúv a bez toho, aby boli dotknuté ich osobitné ustanovenia akákoľvek diskriminácia na základe štátnej príslušnosti je zakázaná.

Európsky parlament a Rada môžu v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijať pravidlá o zákaze takejto diskriminácie.

Článok 20 (predtým článok 17 ZES)

1. Týmto sa ustanovuje občianstvo Únie. Občianom Únie je každá osoba, ktorá má štátnu príslušnosť členského štátu. Občianstvo Únie dopĺňa štátne občianstvo a nenahrádza ho.
2. Občania Únie požívajú práva a podliehajú povinnostiam ustanoveným v zmluvách. Majú okrem iného:
 - a) právo na slobodný pohyb a pobyt na území členských štátov;
 - b) právo voliť a byť volení vo voľbách do Európskeho parlamentu a vo voľbách do orgánov samosprávy obcí v členskom štáte, v ktorom majú bydlisko, za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu;
 - c) právo požívať na území tretej krajiny, v ktorej nie je zastúpený členský štát, ktorého sú štátnymi príslušníkmi, ochranu diplomatických a konzula-

čných orgánov ktoréhokoľvek členského štátu za rovnakých podmienok ako štátni príslušníci tohto štátu;

- d) právo obrátiť sa s petíciou na Európsky parlament, obrátiť sa na európskeho ombudsmana a na inštitúcie a poradné orgány Únie v ktoromkoľvek jazyku zmlúv a dostať odpoveď v tom istom jazyku.

Tieto práva sa uplatňujú v súlade s podmienkami a obmedzeniami vymedzenými v zmluvách a opatreniami prijatými na ich vykonanie.

Článok 21 (predtým článok 18 ZES)

1. Každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, pričom podlieha obmedzeniam a podmienkam ustanoveným v zmluvách a v opatreniach prijatých na ich vykonanie.
2. Ak by sa na dosiahnutie tohto cieľa ukázalo byť nevyhnutné konanie Únie a zmluvy neposkytujú potrebné právomoci, Európsky parlament a Rada môžu v súlade s riadnym legislatívnym postupom prijať predpisy na uľahčenie výkonu práv uvedených v odseku 1.
3. Na rovnaké účely, ako sú uvedené v odseku 1, a pokiaľ zmluvy neustanovili na tento účel potrebné právomoci, môže Rada v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom ustanoviť opatrenia týkajúce sa sociálneho zabezpečenia alebo sociálnej ochrany. Rada sa uznáša jednomyselne po porade s Európskym parlamentom.

Článok 165 (predtým článok 149 ZES)

1. Únia prispieva k rozvoju kvalitného vzdelávania podporovaním spolupráce medzi členskými štátmi a, ak je to potrebné, podporovaním a dopĺňaním činnosti člen-

ských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah výučby a organizácie vzdelávacích systémov a za ich kultúrnu a jazykovú rozmanitosť.

Únia prispieva k podpore európskych záležitostí týkajúcich sa športu, pričom zohľadňuje jeho osobitnú povahu, jeho štruktúry založené na dobrovoľnosti, ako aj jeho spoločenskú a vzdelávaciu úlohu.

2. Činnosť Únie sa zameriava na:

- rozvoj európskej dimenzie vo vzdelávaní, najmä výučbou a šírením jazykov členských štátov,
- podporu mobility študentov a učiteľov, medzi iným podporou akademického uznávania diplomov a započítaním času štúdia,
- podporu spolupráce medzi vzdelávacími inštitúciami,
- rozvoj výmeny informácií a skúseností v otázkach, ktoré sú spoločné vzdelávacím systémom členských štátov,
- podporu rozvoja výmeny mládeže a výmeny sociálnych a výchovno-vzdelávacích pracovníkov a podporu účasti mladých ľudí na demokratickom živote v Európe,
- podporu rozvoja diaľkového vzdelávania,
- rozvoj európskeho rozmeru v športe podporovaním spravodlivosti a otvorenosti pri športových súťažiach a spolupráce medzi subjektmi zodpovednými za šport, ako aj ochranou fyzickej a morálnej integrity športovcov, najmä mladých športovcov.

3. Únia a členské štáty podporujú v oblasti vzdelávania a športu spoluprácu s tretími krajinami a príslušnými medzinárodnými organizáciami, najmä s Radou Európy.

4. S cieľom prispieť k dosiahnutiu cieľov uvedených v tomto článku:

- Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom a po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov prijímú podporné opatrenia bez toho, aby harmonizovali zákony, iné právne predpisy členských štátov,
- Rada na návrh Komisie prijíma odporúčania.

Článok 166 (predtým článok 150 ZES)

1. Únia uskutočňuje politiku odborného vzdelávania, ktorá podporuje a dopĺňa činnosť členských štátov pri plnom rešpektovaní ich zodpovednosti za obsah a organizáciu odborného vzdelávania.

2. Činnosť Únie je zameraná na:

- uľahčenie adaptácie na priemyselné zmeny, najmä odborným vzdelávaním a rekvalifikáciou,
- zlepšenie základného a ďalšieho odborného vzdelávania s cieľom uľahčenia profesijného začlenenia a opätovného začlenenia do trhu práce,
- uľahčenie prístupu k odbornému vzdelávaniu a podporu mobility inštruktorov a štážistov, najmä mladých ľudí,

– stimulovanie spolupráce v oblasti odborného vzdelávania medzi vzdelávacími a školicími zariadeniami a podnikmi,

– rozvíjanie výmeny informácií a skúseností v spoločných otázkach, ktoré sa týkajú systémov odborného vzdelávania členských štátov.

3. Únia a členské štáty podporujú spoluprácu s tretími krajinami a s príslušnými medzinárodnými organizáciami v oblasti odborného vzdelávania.

4. Európsky parlament a Rada v súlade s riadnym legislatívnym postupom a po porade s Hospodárskym a sociálnym výborom a Výborom regiónov prijímú opatrenia prispievajúce k dosiahnutiu cieľov uvedených v tomto článku bez toho, aby zosúladzovala zákony a iné právne predpisy členských štátov, a Rada na návrh Komisie prijíma odporúčania.

PRÍLOHA IV: ZOZNAM NAJRELEVANTNEJŠEJ JUDIKATÚRY V OBLASTI MOBILITY VO VZDELÁVANÍ A ODBORNEJ PRÍPRAVE

Prístup k vzdelávaniu

Gravier/Mesto Liège, vec 293/83

Blaizot/Univerzita v Liège, vec 24/86

Lair/Universität Hannover, vec 39/86

Brown/Štátny minister pre Škótsko, vec 197/86

Komisia/Belgicko, vec C-65/03

Komisia/Rakúsko, vec C-147/03

Bressol a iní/Gouvernement de la Communauté française, vec C-73/08

Štipendia/pôžičky

Rudy Grzelczyk/Centre public d'aide sociale d'Ottignies-Louvain-la-Neuve, vec C-184/99

D'Hoop/Office national de l'emploi, vec C-224/98

Bidar/London Borough of Ealing & Secretary of State for Education and Skills, vec C-209/03

Morgan/Bezirksregierung Köln a Bucher/Landrat des Kreises Düren,

spojené veci C-11/06 a C-12/06

Förster/Hoofddirectie van de Informatie Beheer Groep, vec C-158/07

Uznávanie kvalifikácií

Kraus/Land Baden-Württemberg, vec C-19/92

Neri/European School of Economics, vec C-153/02

Komisia/Grécko, vec C-274/05

Komisia/Španielsko, vec C-286/06

ENDNOTES

- 1 KOM(2010) 135.
- 2 Príslušné články zmluvy sú zahrnuté v prílohe III.
- 3 Zmluvou o fungovaní Európskej únie premenovanej na „Európsku úniu“ od 1. decembra 2009.
- 4 Na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES.
- 5 Vtedy článok 128 Zmluvy o EHS.
- 6 Rozsudok Súdneho dvora z 13. júla 1983, *Forcheri*, vec 152/82, Zb. 1983 02323.
- 7 Rozsudok Súdneho dvora z 13. februára 1985, *Gravier*, vec 293/83, Zb. 1985 00593.
- 8 Rozsudok Súdneho dvora z 2. februára 1988, *Blaizot*, vec 24/86, Zb. 1988 00379.
- 9 Vtedy článok 126 Zmluvy o EHS; v súčasnosti článok 165 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).
- 10 Pozri články 20 a 21 ZFEÚ.
- 11 Rozsudok Súdneho dvora z 20. septembra 2001, *Grzelczyk*, vec C-184/99 Zb. 2002 I-00663.
„Občianstvo Únie je základným statusom štátnych príslušníkov členských štátov, umožňujúcim tým, ktorí sú v rovnakej situácii, rovnosť pred zákonom bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, okrem výslovne stanovených výnimiek“ (odsek 31).
- 12 Článok 18 ZFEÚ.
- 13 Rozsudok Súdneho dvora z 13. apríla 2010, *Bressol*, vec C-73/08.
- 14 Rozsudok Súdneho dvora z 26. februára 1992, *Raulin*, vec C-357/89, Zb. 1992 I-01027. Na základe judikatúry, ktorou sa stanovuje právo na rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o podmienky prístupu k odbornému, vysokoškolskému a univerzitnému vzdelávaniu, Súdny dvor začiatkom 90. rokov rozhodol, že toto právo sa uplatňuje nielen na požiadavky stanovené príslušným vzdelávacím zariadením, ako napríklad na zápisné, ale aj na akékoľvek opatrenie, ktoré by mohlo brániť uplatňovaniu tohto práva. Súdny dvor rozhodol, že zo zásady nediskriminácie, pokiaľ ide o podmienky prístupu k odbornému vzdelávaniu na základe článkov 18 a 166 ZFEÚ (predtým články 7 a 128 Zmluvy o EHS), vyplýva, že štátny príslušník členského štátu, ktorý mal možnosť zúčastňovať sa na kurze odborného vzdelávania v inom členskom štáte, má v tejto súvislosti právo na pobyt počas obdobia trvania kurzu.
- 15 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, Ú. v. EÚ 2004 L 229, s. 35). Pozri články 6 a 7 smernice. V súlade s článkom 7 ods. 4 tejto smernice členské štáty majú právo obmedziť rodinných príslušníkov, ktorí sú oprávnení sprevádzať alebo nasledovať občana EÚ, ktorý sa pohybuje na účely štúdia, na manželského partnera, registrovaného partnera a nezaopatrené dieťa. Podrobnejšie informácie nájdete v prílohe II.
- 16 Pozri článok 16 smernice.
- 17 Smernica Rady 2004/114/ES z 13. decembra 2004 o podmienkach prijatia štátnych príslušníkov tretích krajín na účely štúdia, výmen žiakov, neplateného odborného vzdelávania alebo dobrovoľnej služby.
- 18 V súlade s článkom 21 tejto smernice má Komisia v tomto roku predložiť správu o uplatňovaní tejto smernice.
- 19 Článok 6 ods. 2.
- 20 Pozri rozhodnutie ESD z 21. júna 1988, *Lair*, vec 39/86, Zb. 1988 03161, odsek 16; a *Brown*, vec 197/86, Zb. 1988 03205, odsek 17.
- 21 Rozsudok Súdneho dvora zo 6. júna 2000, *Angonese*, vec C-281/98, Zb. 2000 I-04139.
- 22 Článok 165 ods. 2 šiesta zarážka ZFEÚ: „Činnosť Únie sa zameriava na: ... podporu rozvoja diaľkového vzdelávania, ...“.
- 23 Právo zaručené na základe článku 56 ZFEÚ (predtým článok 49 Zmluvy o EHS).
„V rámci nasledujúcich ustanovení sú zakázané obmedzenia slobody poskytovať služby v Únii vo vzťahu k štátnym príslušníkom členských štátov, ktorí sa usadili v niektorom inom členskom štáte ako príjemca služieb.
Európsky parlament a Rada môžu v súlade s riadnym legislatívnym postupom rozšíriť platnosť týchto ustanovení aj pre štátnych príslušníkov tretích štátov, ktorí poskytujú služby a sú usadení v rámci Únie.“
- 24 Články 18 a 20 ZFEÚ.
- 25 V článku 7 nariadenia 1612/68 sa ustanovuje:
„1. S pracovníkom, ktorý je štátnym príslušníkom členského štátu, sa na území iného členského štátu nesmie z dôvodu jeho štátnej príslušnosti zaobchádzať inak ako s vlastnými pracovníkmi, pokiaľ ide o podmienky zamestnania a pracovné podmienky, najmä odmeňovanie, prepustenie, a ak by sa stal nezamestnaným, opätovné začlenenie do práce alebo zamestnania.“
- 26 Články 20 a 21 ZFEÚ.
- 27 Ako v smernici 2004/38/ES: Článok 24:
„1. S výhradou takých osobitných ustanovení, ako sú výslovne uvedené v zmluve a v sekundárnom práve, všetci občania Únie, ktorí sa na základe tejto smernice zdržiavajú na území hostiteľského členského štátu, využívajú rovnaké zaobchádzanie ako so štátnymi príslušníkmi tohto členského štátu v rámci pôsobnosti zmluvy. Výhoda tohto práva sa rozširuje na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu a ktorí majú právo pobytu alebo právo trvalého pobytu.“
- 28 Z 27 členských štátov EÚ iba 3 poskytujú študentom, ktorí študujú kdekoľvek v európskom priestore vysokoškolského vzdelávania bez dodatočných podmienok, ktoré by sa vzťahovali na podmienky platné pre štúdium v ich domovskej krajine – Belgicko (nemecky hovoriaca komunita), Luxembursko a Holandsko. Štyri členské štáty neumožňujú žiadnu prenositeľnosť – Taliansko (s výnimkou dvoch autonómnych regiónov), Lotyšsko, Poľsko a Rumunsko. Podrobnejšie informácie sú k dispozícii v správe Eurydice o vysokoškolskom vzdelávaní v Európe: Vývoj v bolniskom procese (marec 2009).
- 29 Rozsudok Súdneho dvora z 23. októbra 2007, *Morgan a Bucher*, spojené veci C-11/06 a 12/06, Zb. 2007 I-09161.
- 30 Rozsudok Súdneho dvora z 15. marca 2005, *Bidar*, C-209/03, Zb. 2005 I-02119. V tejto veci sa rozhodlo po vypracovaní smernice, ale pred tým, ako ju Súdny dvor mohol presadiť.
- 31 Pozri poznámku pod čiarou 23.
- 32 V súlade so smernicou 2004/38/ES.

- 33 Rozsudok Súdneho dvora z 18. novembra 2008, *Förster*, C-158/07, Zb. 2008 I-08507.
- 34 V odseku 54 rozsudku.
- 35 Podľa článku 24 smernice 2004/38/ES.
- 36 Rozsudok Súdneho dvora z 11. septembra 2007, *Schwarz a Gootjes Schwarz*, vec C-76/05, Zb. 2007 I-06849.
- 37 Článok 17 smernice 2004/114/ES.
- 38 Ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2005/36/ES.
- 39 To, či je určitá profesia v konkrétnej krajine regulovaná, si môžete overiť na: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof/index.cfm?fuseaction=home.home
- 40 Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 10. júla 2001 o mobilite študentov, osôb zúčastnených na odbornej príprave, dobrovoľníkov, učiteľov a škooliteľov (2001/613/ES), Ú. v. ES L 215, 9.8.2001, s. 30.
- 41 Článok 165:
 Činnosť Únie sa zameriava na:
 – rozvoj európskej dimenzie vo vzdelávaní, najmä výučbou a šírením jazykov členských štátov,
 – podporu mobility študentov a učiteľov, medzi iným podporou akademického uznávania diplomov a započítaním času štúdia, ...
- 42 <http://www.enic-naric.net/>
- 43 Berlínske komuniké, http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/documents/MDC/Berlin_Communique1.pdf
- 44 Na základe smernice 89/48/ES (teraz 2005/36/ES).
- 45 Odôvodnenie Komisie analogicky vychádzalo z rozsudku Súdneho dvora z 11. júla 2002, *D'Hoop*, vec C-224/98, odôvodnenie rozsudku 31. Zb. 2002, s. I-06191.
- 46 Rozsudok Súdneho dvora z 23. októbra 2008, *Komisija/Španielsko*, vec C-286/06, Zb. 2008, s. I-08025. Pozri normatívnu časť rozsudku. Podobné rozhodnutie v uznesení Súdneho dvora z 13. novembra 2008, *Maria Kastrinaki*, spojené veci C-180/08 a C-186/08, Zb. 2008 I-00157.
- 47 Rozsudok Súdneho dvora z 23. októbra 2008, *Komisija/Grécko*, vec C-274/05, Zb. 2008, s. I-07969.
- 48 Aby sa smernica uplatňovala na „franchisingový“ diplom, vzdelávanie poskytované vo franchisingovom zariadení musí byť formálne validované inštitúciou, ktorá udeľuje diplom. „Franchisingový“ diplom musí byť okrem toho rovnaký ako diplom udeľovaný v prípade vzdelávania, ktoré v plnom rozsahu prebieha v členskom štáte, v ktorom sídli zariadenie, ktoré udeľuje diplom. Napokon, „franchisingový“ diplom musí zaručovať rovnaké prístupové práva k profesii v členskom štáte, v ktorom sídli zariadenie, ktoré udeľuje diplom.
- 49 Rozsudok Súdneho dvora z 13. novembra 2003, *Valentina Neri*, vec C-153/02, Zb. 2003, s. I-13555.
- 50 Rozsudok Súdneho dvora z 31. marca 1993, *Kraus*, vec C-19/92, Zb. 1993 s. I-01663.
- 51 Študenti by si u vnútroštátnych orgánov mali overiť na čo všetko sú oprávnení. Niekoľko užitočných odkazov a ďalšie informácie sú dostupné na: http://ec.europa.eu/youreurope/citizens/education/university/fees/index_en.htm?profile=0
- 52 Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 10. júla 2001 týkajúce sa mobility študentov, osôb zúčastnených na odbornej príprave, dobrovoľníkov, učiteľov a škooliteľov v Spoločenstve (2001/613/ES).
- 53 Odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady týkajúce sa medzinárodnej mobility v rámci Spoločenstva na účely vzdelávania a odbornej prípravy: Európska charta kvality mobility (2006/961/ES).
- 54 Článok 7 ods. 4.
- 55 Článok 3 ods. 2.
- 56 Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom.
- 57 Pojem študijných grantov v oblasti odborného vzdelávania však nezahŕňa opatrenia, ktoré sú financované v rámci systémov sociálnej pomoci. Okrem toho členské štáty môžu brať do úvahy skutočnosť, že občania Únie môžu využívať rovnakú výhodu v krajine pôvodu.
- 58 V tejto súvislosti majú členské štáty právo obmedziť dávky pre osoby s dlhodobým pobytom na základné dávky (podpora minimálneho príjmu, pomoc v prípade choroby, tehotenstva, rodičovskej pomoci a dlhodobej starostlivosti).

Európska komisia

**Práva študenta študujúceho v zahraničí:
Sprievodca právami študentov, ktorí sa zúčastňujú na mobilitě v Európskej únii**

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie.

2011 – 29 s. – 25 x 17,6 cm

ISBN 978-92-79-17775-0

doi:10.2766/84

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ

Bezplatné publikácie:

- > prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- > na zastúpeniach alebo delegáciách Európskej únie.
Ich kontaktné údaje nájdete na <http://ec.europa.eu> alebo si ich môžete vyžiadať faxom na číslo +352 2929-42758.

Platené publikácie:

- > prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Predplatné (napr. ročné série Úradného vestníka EÚ, zbierky rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie):

- > prostredníctvom obchodných distribútorov Úradu pre vydávanie publikácií EÚ (http://publications.europa.eu/others/agents/index_sk.htm).

Youth on the Move: <http://europa.eu/youthonthemove>

Youth Information: <http://europa.eu/youth>

European Job Mobility Portal : <http://ec.europa.eu/eures>

Help and advice on life, work and travel in the EU: <http://ec.europa.eu/youreurope>

European Commission: Education and Training: <http://ec.europa.eu/education>

European Commission: Employment, Social Affairs and Inclusion: <http://ec.europa.eu/social>

doi:10.2766/84
ISBN 978-92-79-17775-0

NC-32-10-556-SK-C